

Euroopan unionin varainhoitovuoden 2024 yleinen talousarvio (budjetti; Euroopan unioni; oikaisukirjelmä nro 1/2024)

U 18/2023 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio antoi 7.6.2023 Euroopan unionin talousarvioesityksen valmisteluun liittyvän ennakoarvion vuodelle 2024 (Statement of Estimates of the European Commission for the financial year 2024 – Preparation of the 2024 Draft Budget). Komissio voi sovittelukomitean alkuun saakka täydentää talousarvioesitystään ns. oikaisukirjelmillä. Yleensä komissio täydentääkin esitystään lokakuussa muun muassa maatalousmenojen ja palkantarkistusten osalta.

Komissio antoi 9.10. oikaisukirjelmän nro 1 vuoden 2024 talousarvioesitykseensä (COM(2023) 531 final). Oikaisukirjelmän keskeiset päivitykset koskevat elpymisvälineen rahoituskustannuksia ja hallintomenoja. Lisäksi komissio päivittää talousarvioesitystään mm. maatalousmenojen, kestävää kalastusta koskevien kumppanuussopimusten, Euroopan aluekehitysrahaston, tiettyjen virastojen sekä puolustusteollisuuden ohjelmien osalta.

Komission oikaisukirjelmä nro 1/2024 on osa vuoden 2024 talousarvioneuvotteluja. Oikaisukirjelmää tullaan käsittelemään neuvoston budjettikomiteassa, jotta voidaan antaa neuvoston puheenjohtajalle neuvottelumandaatti EU:n vuoden 2024 talousarviosta käytyihin toimielinten välisiin neuvotteluihin.

Suomen kanta

Suomen kannat komission alkuperäiseen talousarvioesitykseen on esitetty E-kirjeessä E 4/2023 vp ja U-kirjelmässä U 18/2023 vp.

Suomi tarkastelee oikaisukirjelmää osana talousarvioratkaisun kokonaisuutta. U-kirjelmässä U 18/2023 vp esitetyt kannat komission alkuperäiseen talousarvioesitykseen ovat lähtökohta myös komission oikaisukirjelmään. Näitä kantoja täydennetään oikaisukirjelmässä esitettyjen muutosten osalta seuraavasti:

Suomi pitää myönteisenä sitä, että komission uudemman arvion mukaan elpymisvälineen rahoituskustannusten määrä vuonna 2024 olisi pienempi kuin mitä komissio aikaisemmin arvioi.

Suomi suhtautuu edelleen varauksellisesti yhden ainoan liikkumavaravälineen (SMI) käyttöön EU:n toimielinten ja virastojen hallintomenojen rahoittamisessa, mutta voisi viimesijaisena vaihtoehtona hyväksyä sen käytön.

Suomi kiinnittää huomiota neuvoston lausumaan, jossa neuvosto pyytää komissiota etsimään ensin ratkaisuja, jotka eivät edellytä erityisrahoitusvälineiden käyttöä otsakkeen 7 menojen osalta vuonna 2024.

Pääasiallinen sisältö

Yleistä

Komission oikaisukirjelmän muutosten nettovaikutus komission alkuperäiseen talousarvioesitykseen olisi kokonaisuudessaan -67,4 miljoonan euron vähennys sekä maksusitoumusmäärärahoihin että maksumäärärahoihin.

Talousarvioesitys 2024, oikaisukirjelmän muutokset sekä oikaisukirjelmällä mukautettu talousarvioesitys

Maksusitoumus- (MSM) ja maksumääräraha (MM) milj. euroa käyvin hinnoin

	Talousarvioesitys 2024		Oikaisukirjelmällä tehdyt muutokset		Talousarvioesitys 2024 ml. oikaisukirjelmä	
	2023					
	MSM	MM	MSM	MM	MSM	MM
1. Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous	21 431,4	20 916,2			21 431,4	20 916,2
Rahoituskehyksen katto	21 598,0				21 598,0	
Liikkumavara	166,6				166,6	
2. Koheesio, palautumiskyky ja arvot	74 979,4	34 186,0	-72,0	-72,0	74 907,4	34 114,0
josta joustovälineellä	1 335,4				1 335,4	
josta yhdellä ainoalla liikkumavaravälineellä	372,8		-72,0		300,8	
Rahoituskehyksen katto	73 289,0				73 289,0	
Liikkumavara	17,8				17,8	
josta Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio (2 a)	64 665,2	24 155,7			64 665,2	24 155,7
josta Palautumiskyky ja arvot (2 b)	10 314,2	10 030,4	-72,0	-72,0	10 242,2	9 958,4
3. Luonnonvarat ja ympäristö	57 388,9	54 232,6			57 388,9	54 232,6
Rahoituskehyksen katto	57 449,0				57 449,0	
Liikkumavara	60,1				60,1	
josta Markkinoihin liittyvät menot ja suorat tuet	40 602,1	40 590,3			40 602,1	40 590,3
4. Muuttoliike ja rajaturvallisuus	3 896,7	3 258,0			3 896,7	3 258,0
Rahoituskehyksen katto	4 020,0				4 020,0	
Liikkumavara	123,3				123,3	
5. Turvallisuus ja puolustus	2 304,2	2 028,4			2 304,2	2 028,4
josta joustovälineellä	300,2				300,2	
Rahoituskehyksen katto	2 004,0				2 004,0	
Liikkumavara						

6. Naapurialueet ja maailma	15 830,0	15 111,2			15 830,0	15 111,2
<i>josta joustovälineellä</i>						
<i>Rahoituskehyyksen katto</i>	<i>15 830,0</i>				<i>15 830,0</i>	
<i>Liikkumavara</i>						
7. EU:n yleinen hallinto	11 949,6	11 949,6	4,6	4,6	11 954,2	11 954,2
<i>josta yhdellä ainoalla liikkumavara-</i>	<i>176,6</i>		<i>4,6</i>		<i>181,2</i>	
<i>varavälineellä</i>						
<i>Rahoituskehyyksen katto</i>	<i>11 773,0</i>				<i>11 773,0</i>	
<i>Liikkumavara</i>						
Määrärahat yhteensä otsakkeet 1-7	187 780,2	141 682,0	-67,4	-67,4	187 712,7	141 614,6
<i>josta joustovälineellä</i>	<i>1 635,5</i>	<i>1 747,3</i>			<i>1 635,5</i>	<i>1 747,3</i>
<i>josta yhdellä ainoalla liikkumavara-</i>	<i>549,4</i>		<i>-67,4</i>		<i>482,0</i>	
<i>varavälineellä</i>						
<i>Rahoituskehyyksen katto</i>	<i>185 963,0</i>	<i>170 543,0</i>			<i>185 963,0</i>	<i>170 543,0</i>
<i>Liikkumavara</i>	<i>367,9</i>	<i>30 608,3</i>		<i>67,4</i>	<i>367,9</i>	<i>30 675,7</i>
Menot % BKT:sta	1,06 %	0,80 %	0,00 %	0,00 %	1,06 %	0,80 %
Temaattiset erityisrahoitusvälineet	1 560,9	1 371,4			1 560,9	1 371,4
Yhteensä kaikki	189 341,1	143 053,4	-67,4	-67,4	189 273,6	142 986,0
Menot % BKT:sta	1,07 %	0,81 %	0,00 %	0,00 %	1,07 %	0,81 %

Elpymisvälineen rahoituskustannukset

Komissio esittää oikaisukirjelmässä päivitettyjen maksu- ja korkoennusteiden pohjalta -74 miljoonan euron vähennystä sitoumuksina sekä maksuina Elpymisvälineen rahoituskustannuksiin. Viimeisimpien maksuennusteiden mukaan elpymisvälineestä maksettujen avustusten kokonaismäärä vuonna 2023 olisi kaikkiaan noin 79,9 miljardia euroa, mikä on noin 3 miljardia euroa vähemmän kuin komission vuoden 2024 budjettiesityksessään alun perin huomiomassa maksusuunnitelmassa. Täten elpymisvälineen korkokustannuksiin varattuihin varoihin arvioidaan tarvittavan 3 790 miljoonaa euroa, mikä on siis -74 miljoonaa euroa vähemmän kuin alkuperäisessä budjettiesityksessä. Tämän myötä myös yhden ainoan liikkumavaravälineen (SMI) käyttöä alaotsakkeessa 2b vähennettäisiin 72 miljoonalla eurolla 300,8 miljoonaan euroon.

Maatalous

Komissio esittää oikaisukirjelmässä tavanomaisia vuosittaisia mukautuksia koskien maatalousmäärärahojen arvioitua tarvetta, maatalousmenoihin liittyviä käyttötarkoituksensa sidottuja tuloja sekä kyseisiin menoihin osoitettuja määrärahoja. Oikaisukirjelmässä huomioitaisiin komission kesällä antaman talousarvioesityksen jälkeen maatalousalalla tehtyjen päätösten vaikutukset sekä kaikki muut sellaiset ehdotukset, joiden odotetaan vaikuttavan merkittävästi varainhoitovuoteen 2024.

Komissio esittää, että otsakkeen tarpeet olisivat noin +343 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarvioesityksessä on alun perin arvioitu. Tämä muodostuu ennen kaikkea 280 miljoonan euron lisätarpeesta alamomentissa 08 02 01 "Maatalousalan kriisivaraus" sekä jäsenvaltioiden markkinatoimien ja tukitoimien tarpeiden lisääntymisestä 61 miljoonalla eurolla, mikä johtuu pääasiassa hedelmä- ja vihannesalan suuremmasta tarpeesta. Lisäksi mukana on vähäinen kahden miljoonan euron lisäys maataloustukirahaston muiden menojen osalta.

Maatalouden kriisivarauksen osalta poikkeuksellisia toimia otettiin käyttöön, jotta voitiin tukea lintuinfluenssasta kärsineitä viljelijöitä, puuttua Ukrainan viljan lisääntyneen tuonnin aiheuttamiin markkinahäiriöihin sekä tukea äärimmäisistä sääolosuhteista ja muista erityisongelmista kärsiviä viljelijöitä. Näiden toimien taloudellinen mittakaava oli kaikkiaan 530 miljoonaa euroa, joka on 80 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2023 maatalouden kriisivarannon kokonaismäärä, 450 miljoonaa euroa. Tukitoimet jakautuvat kuitenkin niin, että 250 miljoonaa euroa odotetaan otettavan käyttöön vuoden 2023 aikana

ja jäljellä oleva 200 miljoonaa euroa siirtyy vuodelle 2024. Tämä vuodelle 2024 siirtyvä erä maksetaan vuoden 2023 tarpeisiin vasta lokakuun 15. päivän jälkeen, jolloin ne kuuluvat (tilinpidollisesti) maatalousvuodelle 2024. Komissio esittää, että vuodelle 2024 maatalouden kriisivarausta kasvatettaisiin 80 miljoonalla eurolla tavanomaisesta 450 miljoonasta eurosta yhteensä 530 miljoonaan euroon.

Vastaavasti komissio toteaa, että otsakkeeseen tulevien maatalousmenoihin liittyvien käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen määrä kasvaisi 505,5 miljoonasta eurosta 848,5 miljoonaan euroon, kattaen siten täysin arvioidut tarpeiden lisäykset. Ylijäämä muodostuu vuoden 2023 maatalousalan kriisivarausten käyttämättömästä varasta, suorien tukien suhteellisen pienestä käyttämättömästä erästä sekä odotettua korkeammasta käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen määrästä.

Näiden päivitysten seurauksena alaotsakkeen ”Markkinoihin liittyvät menot ja suorat tuet” kokonaismäärä säilyisi muuttumattomana komission alkuperäiseen talousarvioesitykseen nähden 40 602,1 miljoonassa eurossa, sisältäen 530 miljoonan euron osuuden maatalouden varaukseen.

Kestävää kalastusta koskevat kumppanuussopimukset

Komissio on tutkinut viimeisimpien saatavilla olevien tietojen pohjalta kestävää kalastusta koskevia kumppanuussopimuksia ja tarkastellut vuoden 2024 odotettuja tarpeita kolmansien maiden kanssa käytävissä neuvotteluissa tapahtuneen kehityksen perusteella.

Tämän perusteella komissio esittää 2,56 miljoonan euron sitoumus- ja maksumäärärahojen siirtoa varauksesta toimintamenojen budjettikohtaan. Tämä budjettineutraali siirto liittyy Madagaskarin tasavallan kanssa ja Kiribatin tasavallan kanssa tekemiin kalastuskumppanuussopimuksiin.

Kestävää kalastusta koskevien kumppanuussopimusten käytettävissä olevat sitoumusmäärärahat pysyvät ennallaan 156,7 miljoonassa eurossa, joista 66,9 miljoonaa euroa varauksessa ja 89,9 miljoonaa euroa pääasiallisessa toimintamenokohdassa.

Euroopan puolustusteollisuuden välineet

Puolustusteollisuuden ampumatarviketuotantoa koskevan asetuksen (ASAP) ja Euroopan puolustusteollisuuden vahvistamista yhteistoiminnallisten hankintojen avulla koskevan välineen (EDIRPA) tultua hyväksytyiksi komissio esittää edellä mainittujen käyttötarkoituksiin tarkoitettujen määrärahojen siirtoa varauksista tavanomaisille budjettimomenteille. Kyseessä olisi budjettineutraali siirto.

Hajautetut virastot ja Euroopan syyttäjävirasto

Oikaisukirjelmässä ehdotetaan, kuten muinakin vuosina, mukautuksia joidenkin virastojen määrärahoihin ja henkilöstöresursseihin. Komission mukaan on tarpeen mukauttaa Euroopan syyttäjänviraston (EPPO), Euroopan oikeudellisen yhteistyön yksikön (Eurojust) sekä Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisen tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaavan eurooppalaisen viraston (eu-LISA) hallintomenoja ja/tai henkilöstöresursseja. Mukautustarpeet johtuvat uusimmista lainsäädännöllisistä tai muista muutoksista vuotta 2024 koskien. Lisäksi, määrärahoja siirrettäisiin varauksista tavanomaisille budjettimomenteille lainsäädäntöehdotusten hyväksymisen vuoksi koskien seuraavia virastoja: Euroopan lentoturvallisuusvirasto (EASA), Euroopan meriturvallisuusvirasto (EMSA) ja Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (ESMA).

EPPO:n lisärahoitus (2 miljoonaa euroa) tulisi yhdestä ainoasta liikkumavaravälineestä (SMI), mutta muut siirrot olisivat budjettineutraaleja.

Euroopan aluekehitysrahasto

Liettuan pyynnöstä heidän osuudestaan Euroopan aluekehitysrahastosta siirretään 10,5 miljoonaa euroa Horisontti Euroopan alle jäsenmaan käytettäväksi yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen (CPR) mukaisesti, mikä olisi budjettineutraali siirto.

Hallintokulut

Otsakkeeseen 7 (EU:n yleinen hallinto) esitetään yhteensä 4,6 miljoonan euron lisäystä hallintomenoihin sitoumuksina ja maksuina ja sen vuoksi esitetään yhden ainoan liikkumavaravälineen (SMI) käytön lisäämistä otsakkeessa 7 vastaavalla summalla. Instituutioiden hallintomenoja kasvatettaisiin 7,3 miljoonalla eurolla siten, että ulkosuhdehallinnon (EUH) määrärahoja lisättäisiin 7,9 miljoonalla eurolla ja tilintarkastustuomioistuimen 0,3 miljoonalla eurolla, ja vähennyksiä tehtäisiin komission (-3,4 miljoonaa euroa) ja parlamentin (-0,3 miljoonaa euroa) hallintomenoista. Eläkkeiden ja Eurooppa-koulujen menot säilyisivät komission alkuperäisen esityksen mukaisina.

Komission mukaan kokonaismenot otsakkeen 7:n alla pysyvät MFF-asetuksen vuosille 2021-2024 asettamien enimmäismäärien sisällä, sillä käyttämättömät marginaalit otsakkeessa 7 olivat 467 miljoonaa euroa vuosina 2021–2022.

Euroopan ulkosuhdehallinto (EUH)

EUH painotti vuoden 2024 ennakoarvioinnissaan tarvetta mahdollisille menolisäyksille tämän oikaisukirjelmän yhteydessä, sillä meneillä olleet keskustelut resurssitarpeiden lisäyksistä eivät ehtineet konkretisoitua vielä vuoden 2024 talousarvioesitykseen.

EUH:lle esitetään kokonaisuudessaan 7,9 miljoonan euron lisäystä vuoden 2024 talousarvioon.

Euroopan tilintarkastustuomioistuin

Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle esitetään 330 000 euron lisäystä sitoumuksiin ja maksuihin kattamaan komission perimiin vuosimaksuihin eri ohjelmistojen käyttöoikeuksista. Summa oli jäänyt merkitsemättä tilintarkastustuomioistuimen aiempaan budjettipyyntöön.

Euroopan parlamentti

Euroopan parlamentille esitetään 300 000 euron määrärahasiirtoa sisäisistä henkilöstökuluista ulkoisiin henkilöstökuluihin, josta on sovittu EP:n ja komission alla toimivan yksittäisten etuuksien hallinnointi- ja maksutoimisto PMO:n kesken, mikä olisi budjettineutraali siirto.

Euroopan komissio

Euroopan komission palkkakuluista esitetään vähennettäväksi 3,4 miljoonaa euroa, koska 78 AST-virkaa alennetaan virkaluokkaan AST-SC.

Talousarvion tulot

Komission vuoden 2024 talousarvioesityksen tulojen kokonaissumma on tasapainoperiaatteen mukaisesti yhtä suuri kuin maksumäärärahojen kokonaismäärä. Komission oikaisukirjelmällä muutetussa talousarvioesityksessä tulojen kokonaissumma olisi 142 986 miljoonaa euroa. Tuloista katettaisiin omilla varoilla 136 982,7 miljoonaa euroa ja sekalaisilla tuloilla 6 003,3 miljoonaa euroa.

Komission alkuperäisessä vuoden 2024 talousarvioesityksessä tulojen kokonaissumma oli 143 053,4 miljoonaa euroa siten, että tuloista olisi katettu omilla varoilla 137 050,1 miljoonaa euroa ja sekalaisilla tuloilla 6 003,3 miljoonaa euroa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

EU:n yleinen talousarvio perustuu EUT-sopimuksen 314 artiklaan ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen (Euratom) 106 A artiklaan. Erityinen lainsäätämisyjärjestys, neuvosto tekee päätöksensä määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentin vastuuvaliokunta on budjettivaliokunta. Vuoden 2024 talousarvion yleisesittelijänä parlamentissa toimii Siegfried Muresan (EPP, RO). Parlamentin on tarkoitus hyväksyä oma kantansa komission talousarvioesitykseen 16.-18.10.2023 täysistunnossa.

Kansallinen valmistelu

Tämä U-jatkokirje on valmisteltu valtiovarainministeriössä ja on käsitelty budjetti- ja hallintojaoston kirjallisessa menettelyssä (EU34) 13.-16.10.2023.

Eduskuntakäsittely

Komission esityksestä EU:n vuoden 2024 yleiseksi talousarvioksi on informoitu eduskuntaa ensin kiireellisellä E-kirjeellä (E 4/2023 vp, 15.6.2023) ja sitten U-kirjelmällä (U 18/2023 vp, 6.7.2023). Eduskunnan valtiovarainvaliokunta ja suuri valiokunta käsitelivät E-kirjeen 20.6.2023. Suuri valiokunta käsiteli U-kirjelmän 7.7.2023. Suuri valiokunta yhtyi erikoisvaliokunnan kannanoton mukaisesti valtioneuvoston kantaan.

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Komission talousarvioesityksellä ja siihen liittyvällä oikaisukirjelmällä ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset otetaan huomioon vuoden 2024 kansallisessa talousarvioesityksessä. Kansallisessa talousarvioehdotuksessa vuodelle 2024 momentille 28.92.69 (Maksut Euroopan unionille) ehdotetaan 2 286 miljoonaa euroa.

Komission alkuperäisen talousarvioesityksen mukaiset Suomen maksut Euroopan unionille vuonna 2024 olisivat olleet 1 899 miljoonaa euroa.

Komission oikaisukirjelmän mukaiset Suomen maksut unionille vuonna 2024 olisivat 1 897 miljoonaa euroa.

EU:n vuoden 2024 talousarvion lopulliset kustannukset kansallisiin maksuosuuksiin selviävät vasta myöhemmin syksyllä, kun talousarviosta on neuvoteltu lopullinen yhteisymmärrys parlamentin ja neuvoston kesken.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Neuvoston kantaan komission vuoden 2024 talousarvioesityksestä liittyy neuvoston lausuma otsakkeesta 7 (EU:n yleinen hallinto), jossa muun muassa neuvosto pyytää komissiota etsimään ensin ratkaisuja, jotka eivät edellytä erityisrahoitusvälineiden käyttöä otsakkeen 7 menojen osalta vuonna 2024.

Asiakirjat

Komission oikaisukirjelmä COM(2023) 531 final, 9.10.2023

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/BO Miikka Paajavuori, puh. +358 29 553 0551, etunimi.sukunimi@gov.fi
VM/BO Anna Hyvärinen puh. +358 29 553 0405, etunimi.sukunimi@gov.fi
VM/BO Vesa Kulmala puh. +358 50 597 7548, etunimi.sukunimi@gov.fi
VM/BO Seija Kivinen puh. +358 29 553 0236, etunimi.sukunimi@gov.fi
VM/BO Panu Kukkonen puh. +358 40 521 9410, etunimi.sukunimi@gov.fi
VM/BO Essi Ervasti puh. +358 29 553 0555, etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/483/2023

Liitteet -

Viite -